

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Puutarhataiteen seuran lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Puutarhataiteen seura - Samfundet för trädgårdskonstperustettiin vuonna 1997. Yhdistyksen tavoitteena on puutarhataiteen tukeminen ja edistäminen sekä suomalaisen puutarhakulttuuriperinnön vaaliminen.

Lausumme rakentamislain muutosehdotuksen purkamislupasääntelyä koskevasta osuudesta (182 §).

Hallitus on muuttamassa vuonna 2023 säädettyä rakentamislakia helpottamalla purkamisluvan myöntämisedellytyksiä ja rajaamalla valitusoikeuksia. Rekisteröityjen yhteisöjen, joiden toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen, valitusoikeus suojellun tai muun historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen purkamisen luvasta poistuisi.

Tämä valitusoikeuksien rajoittaminen ja purkuprosessien sujuvoittaminen on riski, joka vaarantaa arvokkaiden ympäristöjen säilymisen kokonaisuutena ja kaupunkikuvan eheyden, jos ei saada riittävän laajaa taustatietoa ja asiantuntijajärjestöjen kannanottoja purettavaksi aiotun rakennuksen arvoista ja liittymisestä ympäristöönsä.

Purkamisen sujuvoittaminen ja edistäminen ei ole myöskään kestävä kehityksen mukaista eikä edesauta ilmastotavoitteiden toteutumista. Ensisijainen tavoite tämän perusteella tulisi olla se, että hyödynnetään olemassa olevaa rakennusta.

Lisäksi ja ei vähimmäiseksi tämä valitusoikeuden rajoittaminen on ristiriidassa perustuslain ja useiden kansainvälisten sopimusten kanssa ja kaventaa osallistumis- ja valitusoikeutta, jonka tulisi olla kansalaisoikeus ja päätöksentekoon osallistumismahdollisuus. Kuten Museovirasto lausunnossaan (alla lainausote Museoviraston lausunnosta) toteaa, ja johon Puutarhataiteen seura yhtyy:

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Esitysluonnokseen sisältyvä valitusoikeuden rajaaminen ristiriidassa perustuslain kirjauksen kanssa.

Hallituksen esitysluonnos on ristiriidassa myös kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia korostavien kansainvälisten sopimusten kanssa. Vuonna 2018 Suomessa voimaan tullut Euroopan neuvoston Faron puiteyleissopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (SopS 50/2018) korostaa kaikkien kansalaisten ja yhteisöjen mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kulttuuriperintöä koskeviin asioihin. Myös Århusin yleissopimuksessa (SopS 121-122/2004) mukana olevien valtioiden tulee ympäristöä koskevissa asioissa taata kansalaisilleen oikeus saada tietoa ja osallistua päätöksentekoon sekä vireillepano ja muutoksenhakuoikeus.

Edellä kirjattujen seikkojen vuoksi Puutarhataiteenseura katsoo, että hallituksen esittämää rakennuslainmuutosta ei tule hyväksyä.

Helsingissä 4.3.2024

Puutarhataiteenseuran hallitus

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

-

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

-

4. Kommentteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommentteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommentteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Tuija Lind
Puutarhataiteen seuran hallitus